

SLOVENSKÁ INŠPEKCIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
Inšpektorát životného prostredia Bratislava
Jeséniova 17, 831 01 BRATISLAVA

Číslo RZ: 6772-31267/37/2015/Sob

SPRÁVA Z ENVIRONMENTÁLNEJ KONTROLY

č. 38/2015/Sob/Z

vykonanej v prevádzke **Farma Vištuk – Silárd**, prevádzkovateľa ProOvo a.s., Krajinská cesta 273, 900 21 Svätý Jur, IČO: 34 099786. Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava, odbor integrovaného povoľovania a kontroly (ďalej len „inšpekcia“) prijala dňa 07.09.20154 podnet od p. Drahomíry Karlíkovej, týkajúci sa nedovoleného vypúšťania hnojovice hadicami na susediace pozemky za areálom farmy.

Kontrola bola vykonaná dňa 09.09.2015 a 04.11.2015

Kontrolu vykonali:

za SIŽP - IŽP Bratislava:

Ing. Milan Sobolič, inšpektor OIPK

Ing. Ivana Záleská, inšpektor OIPK

Kontroly sa zúčastnili:

za ProOvo a. s.

RNDr. Anna Zemanová – manager pre životné prostredie

P r e d m e t o m

správy z environmentálnej kontroly (ďalej len „správa“) je výsledok kontroly dodržiavania podmienok integrovaného povolenia č. 2543-15738/37/2007/Kzn/371300206 zo dňa 21.05.2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14.06.2007 a jeho zmien, ktorú vykonala inšpekcia v súlade so zákonom č. 39/2013 Z. z. o Integrovannej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o IPKZ“), zákonom č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.

Kontrola bola podľa § 34 ods. 1 zákona o IPKZ zameraná na zisťovanie dodržiavania podmienok rozhodnutia č. 2543-15738/37/2007/Kzn/371300206 zo dňa 21.05.2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14.06.2007 a jeho zmien, v časti opatrení na zamedzenie únikov NH₃ podľa prílohy č. 7, kapitola II., časť F., bod 9., vyhlášky MŽP SR 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v platnom znení.

Na základe podnetu p. Drahomíry Karlíkovej, bola podľa § 34 zákona o IPKZ vykonaná kontrola, ktorá bola zameraná na nedovoleného vypúšťanie hnojovice hadicami na susediace pozemky za areálom farmy a kontrola týkajúca sa zamedzenia únikov NH_3 podľa prílohy č. 7 kapitoly II., príloha F., časť 9., vyhlášky MŽP SR 410/2012 Z.z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v platnom znení.

I. Základné údaje o prevádzke a prevádzkovateľovi

Názov prevádzky:	Farma Višňuk – Silárd
Obchodné meno:	ProOvo a.s.,
Sídlo:	Krajinská cesta 273, 900 21 Svätý Jur
Identifikačné číslo organizácie:	34 099786
Variabilný symbol:	371300206

Kategória priemyselnej činnosti:

6.6 Intenzívny chov ošipovaných s miestom pre viac ako 2 000 ks ošipovaných nad 30 kg alebo 750 ks prasníc.

Opis stavu prevádzky v čase kontroly

Prevádzka je umiestnená v katastrálnom území obce Višňuk, okr. Pezinok mimo obytnej zóny.

Prevádzka je zameraná na chov ošipovaných - prasníc a produkciu odstaviť najmä pre potreby výkrmu u odberateľskej firmy - Agrovýkrm Senica a.s. od štádia naskladnenia prasníc, prasníc a kancov cez pripustenie, chov malých ciciakov, odstaviť do štádia dosiahnutia hmotnosti cca 10 - 20 kg a expedície na ďalší výkrm odberateľovi. Staršie odrodene prasnice sú expedované na porážku na bitúnok odberateľa. Vstup do objektu pre motorové priestriedky je cez betónový dezinfekčný žľab na zamedzenie prenosu chorôb na ošipané.

S výnimkou prasníc v pôrodniciach a prasníc po oplodnení sú ošipané ustajnené v skupinách, bez podstielky, a to na celoroštovej a čiastočne roštovej betónovej podlahe s vákuovým systémom odvádzania hnojovice – vypúšťanie hnojovice je realizované otvorením ventilu alebo nadvihnutím zátky. Hnojovica je v pravidelných intervaloch vypúšťaná a dopravovaná potrubím do prečerpávacej žumpy, odkiaľ je čerpaná do fekálneho vozidla a odváňaná na aplikáciu do pôdy, alebo prečerpávaná do krytej lagúny, alebo nadzemných oceľových zásobníkov. Lagúna je zemná polyetylénová krytá nádrž nachádzajúca sa pri nadzemných oceľových nádržiach. Technické riešenie predstavuje dvojplášťovú nádrž so zabudovaným kontrolným systémom netesnosti a plavákovým systémom preplnenia. Z hydrogeologického hľadiska je táto oblasť bezvýznamná. Formovanie zásob podzemných vôd je určované predovšetkým atmosférickými zrážkami. Podzemná voda trvalejšieho charakteru nevyplýva na zakladanie ani prevádzkovanie lagúny. To znamená, že nehrozí ani kontaminácia podzemných vôd. Podložie budovanej lagúny v hĺbke 2 - 3 m tvoria nepriepustné íly a do hĺbky 6 m veľmi nepriepustné.

V blízkosti organizačnej jednotky sa nenachádzajú vodné toky, ani vodné zdroje, ani chránené územia. Vyskladnená hnojovica je odoberaná zmluvnými partnermi ako hnojivo do poľnohospodárskej pôdy. Podobne aj odpadové technologické vody sú používané spolu s hnojovicou. Krytá lagúna minimalizuje emisie NH_3 a zachytený dusík je možné využiť ako živinu dodávanú do pôdy. Znečisťujúca látka unikajúca do ovzdušia, ktorá môže vznikáť je NH_3 .

Vo vzťahu k odpadovému hospodárstvu dominuje produkcia hnojovice s oplachovou vodou, ktorú odoberá zmluvný partner pre potreby rastlinnej výroby ako prírodné hnojivo. Prechodové stavy, pri ktorých by mohli uniknúť do ŽP iné emisie nevznikajú.

Technológia prevádzky je riešená komplexným systémom výkrmu ošipovaných, ktorého súčasťou je technológia riadenia napájania, chladenia a vetrania FAN KOM 1719, kúrenia - Jetmaster ERMAF GP 33. Celý systém je riadený automatickou reguláciou podľa nastavených parametrov. Krmivo je dodávané externou firmou do zásobníkov o objeme 17,4 m a obsahuje prídavok proteínov, ktorý v konečnom dôsledku znižuje tvorbu trusu a tým aj emisií NH₃. Krmivo je dávkované systémom firmy Schauer. Celú technologickú operáciu riadi centrálna riadiaca jednotka, ktorá zabezpečuje optimálne teplotné a krmné podmienky pre chované ošipané. Lagúna je zemná polyetylénová krytá nádrž na preskladnenie hnojovice pred jej aplikáciou na poľnohospodársku pôdu. Technické riešenie predstavuje dvojplášťovú nádrž so zabudovaným kontrolným systémom netesnosti a plavákovým systémom preplnenia.

Predložené doklady:

1. Zmluva o odbere a aplikácii hnojovice s firmou Agro Boleráz s.r.o., Boleráz 413, 919 08 Boleráz,
2. Plán hnojenie Agro Malinovo a.s. mapa,
3. Plán hnojenia Boleráz Vištuk mapa ,
4. Zmluva o odbere hnojovice a o dodávke a odbere tekutých a tuhých exkrementov hydiny s firmou Agro Malinovo a.s., Tomášovská 22, 900 45 Malinovo,
5. Faktúra a zloženie krmiva od firmy AGRORAMA, s.r.o., Diakovská cesta 5181, 927 01 Šaľa,
6. Kniha veterinárnych úkonov,
7. Odber uhynutej hydiny firmou SATEV Slovensko, s.r.o. Svätý Peter a Asanácia s.r.o., Žilina,
8. Protokol zo skúšky tesnosti č. protokolu 30/1/15/01 – 11,
9. Dodacie listy od spoločnosti AGRORAMA za rok 2015,
10. Prevádzkový denník skladovacej nádrže na hnojovicu za rok 2014 a 2015,
11. Zmluva o odvoze a neškodnom odstránení vedľajších živočíšnych produktov s firmou ASANÁCIA, s.r.o. Žilina,
12. Rozhodnutie OÚ Pezinok, odbor starostlivosti o životné prostredie, M.R. Štefánika 10, 902 01 Pezinok – výška ročného poplatku za znečisťovanie ovzdušia na rok 2015,
13. Tabuľka s poskytovaním veterinárnej starostlivosti – liekov, aplikácia za rok 2015,
14. Zmluva o poskytovaní služby – odvoz a spracovanie vedľajších živočíšnych produktov s poskytovateľom SATEV SLOVENSKO spol. s.r.o., Svätý Peter a prevádzkou na preberanie ATEV Zrt. Továreň v Solte,
15. Zmluva o odbere uhynutých ošipovaných s firmou Sibírske tigre, o.z., Jungmannova 8, 851 01 Bratislava
16. Oznam Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky, Botanická č. 17, 842 13 Bratislava o zapísaní užívateľa Yveta Iršová, 903 01 Kostolná pri Dunaji č. 168, „Oáza Sibírskeho tigra“ držanie zoo zvierat,
17. Skladová karta zásob „Chlórové vápno“.

II. Kontrolné zistenia

Pri kontrole dodržiavania podmienok rozhodnutia uvedených v nasledovných bodoch v spojitosti s prílohou č. 7, kapitola II., časť F., bod 9., vyhlášky MŽP SR 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší (ďalej len „vyhláška“) bolo zistené:

Podmienky II.A.

3.2 Prevádzkovateľ je povinný na kŕmenie zvierat použiť len krmivá zdravotne neškodné, zodpovedajúce potrebám zvierat príslušného druhu a kategórie, a to aj z dietetického hľadiska. Nesmú obsahovať patogénne a podmienenne patogénne mikroorganizmy alebo ich toxíny, škodlivé látky v množstvách prekračujúcich prípustné limity a musia byť bez príznakov narušenia prirodzených zložiek.

3.3 Prevádzkovateľ je povinný na kŕmenie zvierat použiť len krmivo, ktoré bolo na základe overenia jeho akosti, výživnej hodnoty, zdravotnej nezávadnosti a použiteľnosti zapísané do registra krmív.

Podmienky II.C

1. Prevádzkovateľ je povinný od 01. 01. 2008 používať nasledujúce technológie so znižujúcim účinkom na emisie amoniaku, metánu a pachových látok proti súčasnému stavu:

- technológiu kŕmenia s enzýmovými látkami s garantovanou účinnosťou min. 30 %,
 - technológiu ošetrovania hnojovice enzymatickými látkami s garantovanou účinnosťou min. 50 %.
2. Opatrenia na znižovanie únikov amoniaku a pachových látok do ovzdušia:
- riadený obsah proteínov v kŕmnej dávke,
 - nádrže hnojovicového hospodárstva vybavené biofiltrami - rohože zo slamy umiestnené v otvorenej časti nádrže na hnojovicu,
 - okamžité zapracovanie hnojovice do pôdy pri jej aplikácii injekčnou,
 - opatrenia na obmedzenie tvorby odpadu katalóg. č. 180202 /uhynuté zvieratá/,
 - zvýšená kontrola zameraná na odstraňovanie ostrých predmetov v krmive,
 - preprava ošipovaných určených na výkrm v špeciálnych automobiloch s vylúčením prepravy počas nadpriemerne teplých dní v letnom období, alternatíva preprava vo večerných hodinách.
 - lagúna na hnojovicu musí byť vybavená funkčnou krycou fóliou v zmysle projektovej dokumentácie

Zistený stav:

Prevádzkovateľ doložil kópiu dodacieho listu od spoločnosti AGRORAMA , s.r.o. vrátane evidenčného štítku s podrobným rozpisom zloženia kompletného krmiva:

- Kompletné krmivo pre dojiace prasnice PKK
- Kompletné krmivo pre skorý odstav prasiat – predštartérové C1
- Kompletné krmivo pre prasnice a pre prasničky nad 60 kglivej hmotnosti PBK
- Kompletné krmivo na odchov prasničiek od 15 do 60 kglivej hmotnosti PCH

Technológia prevádzky je riešená komplexným systémom výkrmu ošipovaných, ktorého súčasťou je technológia riadenia napájania, chladenia, vetrania a kúrenia. Celý systém je riadený automatickou reguláciou podľa nastavených parametrov. Krmivo je dodávané externou firmou do zásobníkov o objeme 17,4 m³ a obsahuje prídavok proteínov, ktorý v konečnom dôsledku znižuje tvorbu trusu a tým aj emisiu NH₃. Krmivo je dávkované systémom firmy WEDA. Celú technologickú operáciu riadi centrálna riadiaca jednotka, ktorá zabezpečuje optimálne teplotné a kŕmne podmienky pre chované ošipané.

Kŕmenie je viacfázové vo všetkých etapách chovu. Kŕmivá sú dovážané ako hotové kŕmne zmesi obsahujúce biotechnologické prípravky v krmivách podľa druhu krmiva určeného pre jednotlivé štádia chovu ošipovaných. V kŕmnych zmesiach sa aplikujú enzýmy xylanáza, ktorý umožňuje lepšie strávenie energie a dusíkatých látok v obilí a fytáza, ktorá umožňuje lepšie strávenie prirodzeného fosforu. Na optimalizovanie hladiny bielkovín v krmive sa využívajú umelé aminokyseliny. Pomery sú stanovené programom, ktorý optimalizuje všetky makro i mikrokomponenty. Dodávateľom kŕmnych zmesí je spoločnosť AGRORAMA s.r.o. Diakovská cesta 5181, 927 01 Šaľa a spoločnosť Spišské kŕmne zmesi, s.r.o. Okolie 9, 053 61 Spišské Vlachy.

Na prevádzke je povolený chov 7000 ks ošípaných v členení 2 500 ks na výkrm nad 30 kg a 4 500 ks prasníc. S výnimkou prasníc v pôrodniciach a prasníc po oplodnení sú ošípané ustajnené v skupinách, bez podstielky a na celoroštovej a čiastočne roštovej betónovej podlahe s vákuovým systémom odvádzania hnojovice – vypúšťanie hnojovice je realizované otvorením ventilu alebo nadvihnutím zátky. Typ produkovaných exkrementov - hnojovica.

Čistenie a dezinfekcia sa vykonáva tlakovými čističmi, čím sa šetrí aj spotreba vody.

Riadenie ventilácie a vykurovanie – Odvádzanie vzduchu je riešené ventilátormi umiestnenými v strepe haly ventilácia je zabezpečovaná klapkami ovládanými riadiacou jednotkou. Vetrание je zabezpečené núteným podtlakovo riadeným systémom, ktorý zabezpečuje dostatočný prísun čerstvého vzduchu a zároveň reguluje teplotu chovných priestorov v závislosti na požiadavky na mikroklimu chovu ošípaných v rôznych vývinových štádiách chovu. Vo vetracích komínoch vyúsťujúcich nad hrebeň strechy sú umiestnené odsávacie ventilátory. Ventiláčny systém je optimalizovaný na udržiavanie klímy a regulovaný teplotnými snímačmi. Okrem vetrania je v halách zabezpečené chladenie vzduchu v letných mesiacoch a vykurovanie 5 matečníkov v zimných mesiacoch teplovzdušnými agregátmi ERMAF GP 33 o výkone 33 kW, v celkovom počte 11 ks. Vykurovacie médium – propán bután (LPG).

Objekty maštali sú jednopodlažné izolované budovy s oknami, typ osvetlenia – úsporné žiarivky. Napájanie ošípaných je cez níplové napájačky.

Podmienky II.F

4. Prevádzkovateľ je povinný aj v prípade zabezpečenia elektronickej signalizácie vykonávať minimálne jeden krát mesačne vizuálnu kontrolu výšky hladiny odpadových vôd v nádržiach na hnojovicu. Po dosiahnutí stanovenej hodnoty výšky hladiny je prevádzkovateľ povinný zabezpečiť ich zneškodňovanie.
5. Prevádzkovateľ je povinný v čase do desiatich rokov od poslednej skúšky tesnosti znovu skontrolovať stav nepriepustnosti nádrží na hnojovicu odbornou spôsobilou osobou a doklad o kontrole uložiť v prevádzkovom denníku. Pre prípadne ďalšie novovybudované nádrže, prečerpávacie stanice, výtláčne potrubia a potrubia taktiež najneskôr do 10 rokov od poslednej vykonanej skúšky tesnosti.
6. Prevádzkovateľ je povinný pri zistení úniku nebezpečných látok v areály prevádzky, ku ktorým môže dôjsť v rámci dopravy z motorových prostriedkov (doprava, vývoz hnojovice,...) okamžite únik zasypať absorpčným materiálom, nasiaknutý kontaminovaný materiál zozbierať, uskladniť v nepriepustných obaloch, nádobách, kontajneroch a zabezpečiť jeho zneškodnenie oprávnenou osobou v zariadení na to určenom na základe vopred uzavretej zmluvy.
10. Kapacita skladovacích nádrží na hospodárske hnojivá (nádrží na hnojovicu) podľa Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č.392/2004 Z.z., ktorou sa ustanovuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach musí byť dostatočná pre všetky druhy skladovaných hospodárskych hnojív. Kapacita nádrže na hnojovicu musí presahovať objem vyprodukovaného hospodárskeho hnojiva v čase, kedy je jeho aplikácia do poľnohospodárskej pôdy zakázaná; to neplatí, ak sa preukáže že množstvo presahujúce kapacitu bolo zlikvidované spôsobom, ktorý nepoškodil životné prostredie. Kapacita skladovacích nádrží na hnojovicu musí byť zabezpečená pre šesť mesačnú produkciu.

Zistený stav:

Spôsob skladovania hnojovice: Hnojovica je skladovaná v podroštových kanáloch odkiaľ sa hnojovica vypúšťa otvorením ventilu na centrálnom potrubí, čím sa vytvorí vákuum umožňujúce odpratanie hnojovice. Podroštové kanály sa vypúšťajú podľa potreby jeden / dvakrát za týždeň. Hnojovica je ďalej dopravovaná potrubím do prečerpávacej žumpy, odkiaľ

je prečerpávaná do nadzemných oceľových zásobníkov o kapacite 6 x 1250 m³ a do zemnej lagúny s objemom 10 000 m³. Nádrže majú na povrchu prirodzenú kôru a zemná lagúna je prekrytá fóliou. Následne je hnojovica predaná na ďalšie zhodnotenie. Celková uskladňovacia kapacita je 17 800 m³. Potreba skladovacích nádrží na hnojovicu musí byť zabezpečená pre štvormesačnú produkciu, čo znamená 9 335 m³. Hnojovicu odberajú externí odberatelia, ktorí ju aplikujú do pôdy v zmysle Plánu hnojenia. Hnojovica je zaprávaná do pôdy hĺbkovými aplikátormi. Kapacita skladovacích nádrží je dostatočná.

Prevádzkovateľ vykonáva minimálne jeden krát mesačné vizuálnu kontrolu výšku hladiny odpadových vôd v nádržiach na hnojovicu o čom svedčia záznamy v prevádzkovom denníku. Prevádzkovateľ doložil protokoly skúšok tesnosti na žumpy a nádrže. Tesnostná skúška na lagúnu bude potrebná po 10 rokoch prevádzky.

Podmienka II.1

- 6.3 Prevádzkovateľ je povinný okrem evidencie podľa podmienok uvedených v časti I.2., I.3.2. a I.5.2. tohto rozhodnutia viesť a uchovávať aj evidenciu o množstve a druhu používaných krmív, vitamínov, liečiv, vyprodukovaných a uhynutých ošipáných, dezinfekčných a čistiacich prostriedkoch.

Zistený stav:

Prevádzkovateľ uchováva záznamy krmív, vitamínov, liečiv, vyprodukovaných a uhynutých ošipáných, dezinfekčných a čistiacich prostriedkoch. Prevádzkovateľ predložil kópiu zmluvy so spoločnosťou Satev Slovensko, s.r.o., Sibírske tigre o.z., Asanácia, s.r.o., mesačnú evidenciu úhynov- **podmienka splnená**

Kontrola bola vykonaná v súčinnosti s prílohou č. 7, kapitola II., príloha F., časť 9 vyhlášky a bola zameraná na podmienky prevádzkovania, technológiu a podmienky na dosiahnutie znížovania emisií amoniaku podľa uvedenej prílohy. Vyhodnotenie integrovaného povolenia podľa vyhlášky:

9.1.2 Ak ide o veľký zdroj znečisťovania ovzdušia, je potrebné obmedzovať emisie amoniaku zavedením nízkoemisných systémov a technik s cieľom dosiahnuť toto zníženie emisií amoniaku:

Proces Zníženie emisií NH₃

Ustajnenie $\geq 20 \%$

Skladovanie hnoja, hnojovice a trusu $\geq 40 \%$

Aplikácia do pôdy $\geq 30 \%$

Zníženie emisií sa posudzuje k emisiám NH₃ z daného procesu bez použitia nízkoemisných technik.

9.1.3 Pri výstavbe veľkých zdrojov je potrebné riešiť obmedzovanie emisií amoniaku komplexne, aby amoniak zachytený v jednom stupni nespôsobil zvýšenie emisií v ďalšom stupni spracúvania hnoja.

9.2 Zásady správnej poľnohospodárskej praxe - opatrenia na obmedzovanie emisií amoniaku z chovu hospodárskych zvierat

Celkové zníženie emisií amoniaku zo živočíšnej výroby možno dosiahnuť aplikáciou nasledujúcich nízkoemisných technik. Dosiahnuté zníženie emisií amoniaku treba pre konkrétny chov hodnotiť individuálne. Hodnoty, aké možno realizáciou predmetnej nízkoemisnej technológie dosiahnuť, sú uvedené vo vestníku.29).

9.2.1 Správna stratégia krmenia

Prísun proteínov v krmive musí zodpovedať produkčnej úrovni zvierat, čím sa dosiahne zníženie obsahu nadbytočného dusíka v exkrementoch. Stratégia krmenia poskytuje

nákladovo najúčinnnejšie možnosti znižovania emisií, nakoľko prináša efekt v každom stupni, kde sa amoniak môže uvoľňovať. Na zníženie nadbytočných dávok proteínov sa odporúča využiť najmä tieto opatrenia:

- a) zloženie krmiva prispôbiť požiadavkám stavu chovných zvierat, napríklad podľa veku a váhy zvierat a štádia chovu,
- b) náhrada časti čerstvej trávy vlákninou s nižším obsahom proteínov, napríklad kukuričnou silážou, senom, slamou a pod.,
- c) vylúčenie intenzívneho hnojenia trávnych porastov určených na skrmovanie,
- d) zvýšenie podielu pasenia,
- e) primiešavanie biotechnologických prípravkov do krmiva.

9.2.2 Ustajnenie zvierat

9.2.2.1 Opatrenia pre ošipárne

Opatrenia pre ošipárne s produkciou hnojovice sú najmä:

Pri výstavbe stacionárnych zdrojov

- a) riešenie podláh ako čiastočne roštové, najviac do 50 % plochy,
 - b) zmenšenie plochy exponovanej hnojovicou pod roštami, napríklad kanálkami so zúženou plochou povrchu a zošíkmenými stenami,
 - c) prekrytie alebo zmenšenie voľného povrchu hnojovice v zberných kanáloch,
 - d) zlepšenie návykov zvierat a riešenia výbehov.
- Opatrenia pre ošipárne so slamenou podstielkou sú najmä
- a) pravidelná výmena podstielky, zabezpečenie suchého ležoviska,
 - b) predchádzanie vlhkosti - zabezpečenie žľabov a napájadiel proti voľnému úniku vody.

9.2.3 Skladovanie organických hnojív

9.2.3.1 Skladovanie hnojovice a iných tekutých organických hnojív

Pri skladovaní hnojovice je potrebné zabezpečiť najmä

- a) dostatočnú kapacitu nádrže vzhľadom na vhodný čas aplikácie,
- b) prekrytie povrchu nádrží, napríklad plávajúce kryty z plastových fólií, prekrytie povrchu slamou alebo materiálom LECA,
- c) v prípade, ak povrch chráni prirodzená kôra, obmedziť manipulačné zásahy, aby sa zabránilo jej poškodeniu.

9.2.3.2 Skladovanie tuhých organických hnojív zo živočíšnej výroby

Pri skladovaní tuhých organických hnojív je potrebné zabezpečiť najmä

- a) zmenšenie plochy povrchu - kopa tvaru písmena A,
- b) prikrytie povrchu,
- c) použitie biotechnologických prípravkov viažucich amoniak,
- d) použitie bioreaktorov.

9.2.4 Aplikácia organických hnojív do pôdy

Dávku a čas hnojenia je potrebné zosúladiť s požiadavkami porastu na dusík. Použiť vhodnú aplikačnú techniku na zabránenie vyplavovaniu živín a šíreniu zápachu. Pred aplikáciou zabezpečiť vhodné riedenie tekutých organických hnojív alebo mechanickú separáciu tekutej zložky organických hnojív.

9.2.4.1 Nízkoemisné techniky pre hnojovice a iné kvapalné organické hnojivá

Najúčinnnejším spôsobom znižovania emisií amoniaku z tekutých organických hnojív je použitie vhodnej techniky aplikácie, ako sú:

- a) injektory

Injektory redukujú emisie amoniaku tým, že umiestňujú organické hnojivo pod povrch pôdy. Používajú sa

1. plytké alebo brázdové injektory - úzke brázdy s hĺbkou 4 - 6 cm vo vzdialenosti 25 - 30 cm,

2. hĺbkové injektory - aplikácia tekutých organických hnojív do pôdy pomocou injekčných vidlíc v hĺbke 12 - 30 cm vo vzdialenosti 50 cm,
 3. zaorávacie injektory - pružinové alebo pevné vidlicové kultivátory; sú použiteľné len na ornej pôde,
 - b) pásové rozdeľovače
- Pásové rozdeľovače znižujú emisie z hnojovice zmenšením povrchovej plochy styku hnojiva so vzduchom, čím sa zamedzuje prevzdušňovaniu. Používajú sa tieto techniky:
1. Trailingshoses - aplikácia močovky pomocou série ohybných hadíc na povrch medzi riadkami poorananej pôdy.
 2. Trailingshoes - aplikácia močovky cez pevné trubky ukončené kovovými „podkovami“ vedenými nad povrchom pôdy mimo porastu.
- 9.2.4.2** Znižovanie emisií z tuhého podielu organického hnojiva
- Organické hnojivo je potrebné čo najrýchlejšie, najneskôr do 24 hodín po jeho aplikácii na pôdu, zaorať.

Zistený stav:

Inšpekcia vyhodnotila plnenie podmienok vyhlášky podľa oznámení údajov o množstvách a druhoch znečisťujúcich látok vypustených do ovzdušia za rok 2014 a výpočet poplatku za veľký a stredný zdroj znečistenia ovzdušia za rok 2013 podľa § 4 ods. 1 zákona č. 401/1998 Z.z. o poplatkoch za znečistenie ovzdušia v znení neskorších predpisov a rozhodnutia o určení výšky poplatku za znečisťovanie ovzdušia v roku 2014 (OÚ Pezinok). Prevádzkovateľ predložil kópiu rozhodnutia o ročnom poplatku za znečisťovanie ovzdušia v roku 2014. Modernizáciou farmy ošipovaných Vištuk – Silárd bola vytvorená kapacita pre chov prasníc takto:

Hala	Názov	Počet ošipovaných		Počet chovných cyklov	Rok uvedenia do prevádzky	Uvedenie do prevádzky po zmene
		nad 30kg	prasnice			
Hala 10	Kance	28		1	1981	2007
Hala 12	Pôrodná		145	3,3	1981	2007
Hala 13	Pôrodná		180	3,3	1981	2007
Hala 14	Pôrodná		180	3,3	1981	2007
Hala 15	Pôrodná		180	3,3	1981	2007
Hala 16	Pôrodná		216	3,3	1981	2007
Hala 20	Prasničky	332		3,3	1981	2007
	Inseminácia		250	3,3	1981	2007
Hala 30	Jalováreň	400		3,3	1981	2007
Hala 31	Jalováreň	400		3,3	1981	2007
Hala 32	Jalováreň	360		3,3	1991	2007
Hala 33	Jalováreň	360		3,3	1991	2007
Hala 34	Jalováreň	360		3,3	1981	2007
Hala 35	Inseminácia		576	3,3	1981	2007
	Kance	4		1	1981	2007
Hala 36	Inseminácia		576	3,3	1981	2007
	Kance	4		1	1981	2007
Hala 40	Prasničky	600		3,3	1981	2007
Spolu		2848	2303			
Nádrž - Vítkovice	7 800 m3				1980	2007
Zemná nádrž	10 000 m3				2011	2011
aplikácia	predaná					

Pri používaní nízkoemisných techník dochádza k zníženiu emisií konkrétne pre technologické časti chovu prasníc a ošípaných na výkrm:

- Zníženie EF pre ustajnenie o 40 %, ošetrovanie podstielky biotechnologickými prípravkami
- Pokrytie povrchu skladovacích nádrží fóliou dosiahne zníženie emisií amoniaku o 60 %
- Pokrytie povrchu prirodzenou kôrou dosiahne zníženie emisií amoniaku o 35%
- Podávanie biotechnologických prvkov do krmiva spôsobuje zníženie o 50 % pre celý chov, lebo vtedy sa amoniak lepšie viaže v hnoji a menej emituje vo všetkých fázach ďalšieho spracovania

Identifikačné číslo zdroja	VAR PCZ 0790122						
Názov zdroja	Farma Višňuk - Silárd						
Druh a kategória	Prasnice a ošípané na výkrm						
Celkový počet zvierat	Na prevádzke je povolený chov 7000 ks ošípaných v členení 2 500 ks na výkrm nad 30 kg a 4 500 ks prasníc						
Počet projektovaných turnusov	3,3						
Obsadenosť	Podiel celkového počtu chovaných zvierat a počtu projektovaných turnusov						
	Technika znižovania	Zníženie v %	Podiel v roku	EF kg/zviera/rok Výkrm / prasnica	Zníženie EF kg/zviera/rok	Emisie amoniaku kg/rok	
Podávanie biotechnologických prípravkov	Boli podávané	50	1				
ustajnenie	Roštová betónová podlaha s vákuovým systémom	25	1	2,89	0,723	2059,1	
				7,43	1,857	4276,671	
Skladovanie hnojovice	Prekrytá fóliou	60	0,8	0,85	0,408	1161,984	
				2,18	1,046	2408,938	
Skladovanie hnojovice	Prekrytá prirodzenou kôrou	35	0,2	0,85	0,059	168,032	
				2,18	0,1526	351,438	
Spolu amoniaku						10 426,102	
Správna stratégia krmenia s používaním biotechnologických prípravkov v krmive – zníženie do 50 % z celkových emisií NH ₃						5 215,051	

Pri chove ošípaných na farme boli používané tieto nízkoemisné techniky:

- Podávanie biotechnologických prvkov do krmiva – zníženie o 50 % pre celý chov, fázové kŕmenie zvierat
- Zníženie EF pre ustajnenie - roštová betónová podlaha s vákuovým systémom, zníženie o 25%
- Prekrytie skladovacích nádrží fóliou a prirodzenou kôrou zníženie emisií o 60 % a 35 %. Hnojovica je predaná externému odberateľovi na účely aplikácie hnojovice do pôdy v zmysle ich Plánu hnojenia.
- Manažment údržby maštálí: udržiavanie vhodnej mikroklimy (teplota/vlhkosť), automatický systém vetrania v každej hale, udržiavanie čistoty podlahovej plochy vysokotlakovými čistiacimi zariadeniami po každom výrobnom cykle, udržiavanie kolíkových napájačiek v bezporuchovom stave

- Výkrmové opatrenia zahŕňajú fázový výkrm, receptúru stravy na základe stráviteľných/dostupných živín, používanie nízkoproteínovej stravy obohatenej o aminokyseliny a používanie nízkofosforovej stravy obohatenej o fytázu.

Vykonanou kontrolou bolo zistené, že prevádzkovateľ udržiaval prevádzku v súlade so zásadami Správnej poľnohospodárskej praxe a s podmienkami určenými v povolení, podľa § 26 ods. 1 písm. c) zákona o IPKZ.

Na základe podnetu p. Drahomíry Karlíkovej, bola podľa § 34 zákona o IPKZ vykonaná kontrola, ktorá bola zameraná na nedovoleného vypúšťanie hnojovice hadicami na susediace pozemky za areálom farmy. Kontrola sa týkala nasledovných podmienok integrovaného povolenia:

Bod D.9:

Prevádzkovateľ je povinný odpad katalógové číslo 02 01 06 - zvierací trus, moč a hnoj, kvapalné odpady, oddelene zhromažďované a spracúvané mimo miesta ich vzniku, odovzdávať na zneškodnenie len osobám oprávneným nakladať s týmito odpadmi podľa všeobecne záväzného právneho predpisu odpadového hospodárstva.

Bod D.15

Prevádzkovateľ je povinný pri vývoze hnojovice nahlásiť túto skutočnosť 14 dní vopred na Obecny úrad Vištuk prípadne všetkých ostatných Obecnych úradov, v ktorých katastri bude hnojovica aplikovaná do pôdy.

Bod D.16

Prevádzkovateľ je povinný pri aplikácii hnojovice dodržiavať hygienické ochranné pásmo v okruhu obcí minimálne 500 metrov od najbližšieho obydľia.

Bod D.17

Prevádzkovateľ je povinný pri aplikácii hnojovice postupovať podľa Hnojného plánu, viesť evidenciu hnojených plôch tak aby v prípade kontroly bolo možné zistiť čas, množstvo a miesto kde aplikácia hnojovice bola realizovaná. Tieto údaje poskytnúť na vyžiadanie správneho orgánu prípadne zástupcovi obce podľa príslušného katastrálneho územia kde bola aplikácia hnojovice uskutočnená.

Bod D.18

Prevádzkovateľ je povinný v prípade aplikácie hnojovice na poľnohospodársku pôdu realizovať postupnú a rovnomernú aplikáciu. Evidovať čas a miesta aplikácie hnojovice za účelom spätnej kontroly.

Vyjadrenie inšpekcie k bodom D.9, D.15, D.16, D.17, D.18.

Hnojovica je v pravidelných intervaloch vypúšťaná a dopravovaná potrubím do prečerpávacej žumpy, odkiaľ je čerpaná do fekálneho vozidla a odvážaná na aplikáciu do pôdy, alebo prečerpávaná do krytej lagúny, alebo nadzemných oceľových zásobníkov. Lagúna je zemná polyetylenová krytá nádrž nachádzajúca sa pri nadzemných oceľových nádržiach. Technické riešenie predstavuje dvojplášťovú nádrž so zabudovaným kontrolným systémom netesnosti a plavákovým systémom preplnenia. Z hydrogeologického hľadiska je táto oblasť bezvýznamná. Formovanie zásob podzemných vôd je určované predovšetkým atmosférickými zrážkami. Podzemná voda trvalejšieho charakteru nebude vplývať na zakladanie ani prevádzkovanie lagúny. To znamená, že nehrozí ani kontaminácia podzemných vôd. Podložie budovanej lagúny v hĺbke 2 - 3 m tvoria nepriepustné íly a do hĺbky 6 m veľmi nepriepustné.

V blízkosti organizačnej jednotky sa nenachádzajú vodné toky, ani vodné zdroje, ani chránené územia. Vyskladnená hnojovica je odoberaná zmluvnými partnermi ako hnojivo do poľnohospodárskej pôdy. Podobne aj odpadové technologické vody sú používané spolu s hnojivicou. Krytá lagúna minimalizuje emisie NH_3 a zachytený dusík je možné využiť ako živinu dodávanú do pôdy.

Zoznam znečisťujúcich látok, ktoré môžu vzniknúť: NH_3 ako znečisťujúca látka unikajúca do ovzdušia.

Vo vzťahu k odpadovému hospodárstvu dominuje produkcia hnojovice s oplachovou vodou, ktorú odoberá zmluvný partner pre potreby rastlinnej výroby ako prírodné hnojivo. Prechodové stavy, pri ktorých by mohli uniknúť do ŽP iné emisie nevznikajú.

Súčasťou lagúny je aj čerpadlo s hadicou, ktoré slúži na odvádzanie zachytenej čistej dažďovej vody z povrchu fólie lagúny.

Inšpekcia na základe vykonanej kontroly, zameranej na vypúšťanie hnojovice hadicami na susediace pozemky za areálom farmy konštatuje, že Váš podnet p. Drahomíry Karlíkovej zaevidovaný dňa 07.09.2015 je neopodstatnený.

III. Záver

Inšpekcia vykonanou kontrolou podľa prílohy č. 7 kapitola II. Časť F., bod 9., vyhlášky MŽP SR 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v platnom znení zistila, že prevádzka nemá prekrytú prečerpávajúcu nádrž na hnojovicu. V integrovanom povolení sú uvedené podľa vyhlášky prevádzkové povinnosti v nedostatočnom rozsahu.

Na základe podnetu p. Drahomíry Karlíkovej listom zo dňa 17.08.2015, inšpekcia vykonala kontrolu v prevádzke, týkajúcej sa nedovoleného vypúšťania hnojovice hadicami na susediace pozemky za areálom farmy.

Inšpekcia dňa 09.09.2015 vykonala kontrolu zameranú na vypúšťanie hnojovice na susedné pozemky. Z vykonanej kontroly a predložených dokumentov, inšpekcia potvrdila súlad kontrolou zisteného stavu v prevádzke s podmienkami integrovaného povolenia.

Správa z environmentálnej kontroly č. 38/2015/Sob/Z bola vypracovaná v Bratislave dňa 03.12.2015.

O výsledku kontroly a obsahu správy bol dňa 04.12.2015 informovaný Marek Tóth – splnomocnenec spoločnosti (osobne).

IV. Prerokovanie výsledku kontroly s prevádzkovateľom:

Výsledok kontroly a obsah správy bol dňa 04.12.2015 prerokovaný s Marekom Tóthom – splnomocnená osoba na zastupovanie firmy, ktorý podal k prerokovaným skutočnostiam nasledovné vyjadrenie:

S VÝSLEDKAMI KONTROLY SÚHLAĎM NA PREČERPÁVACEJ ŽUPTE
ZABEZPEČÍME VYTNORENIE KRUSTY, KTORÁ ZAPRÍČINILA ERÓZIU NA3.

Správa z environmentálnej kontroly podpísaná vo Svätom Jure dňa 04.12.2015.
Za SIŽP IŽP Bratislava, OIPK:

Za SIŽP IŽP Bratislava, OIPK:
Ing. Milan Sobolič

Za prevádzkovateľa: ProOvo a.s.:
Marek Tóth – splnomocnenec spoločnosti

Správu z environmentálnej kontroly č. 38/2015/Sob/Z prevzal dňa: 04.12.2015

Meno: MAREK TÓTH